

גד יעקובי אימצ' לעצמו את דעיונו של אבנרי

ושיבש אותו כדי להפיק ממנו את מירב הפירסום העצמי

טורמפ לחייל

שריחת חבורה, המומחה הגדול ליחסי ציבור, היה זה ניצחון גדול של פירסום עצמי. להנהלת אגד היה זה תכר תיב מרגיו, והיא התקוממה נגדו בכל כוחה.

כך הוכתם ונכפש אחד הרעיונות היפים שהתגשמו במדינה: הסעת חנינם של חיילים. בין אלפי אנשי צה"ל, שעטו בשימחה על האוטובוסים, לבין נהגיהם, נוצרה מתיחות. הקהל שהמתין בתורים היה נרגז. המיבצע כולו החל את דרכו ברגל שמאל, בבולמוס של האשמות הדדיות, חריטית כונן ואנארכיה — כרגיל.

תוך כדי כך נשכה לגמרי כיצד נולד הרעיון, ואיך הגיע אל הגשמתו. איש לא היה מעוניין להוכיח זאת.

31 רובוטים —

נגד הצעה

הרעיון להפיק את כל חיילי ישראל ראל חנינם באוטובוסים נולד בצורה כימעט מיקרית, לפני תריסר שנים.

ביתו או אל יחידתו? האם אין זה מש- פיל את מדי צה"ל? האם אין זה מש- פיל את המדינה ואת כולנו? אבנרי הציע תוכנית לפיתרון הבעייה, ובראש-הראשונה:

פיתרון מיספר 1: הסעה חנינם של כל חייל במיזם, בכל אמצעי-התחבורה הציבוריים. הדבר ניתן לסידור בנקל. השוטרים נוסעים חנינם, והמדינה משלמת ל"אגד", תמורת זכות זו, סכום גלובאלי, כפי שיכול לאשר זאת חבר-הכנסת עופר.

אם תוענק אותה זכות גם לחיילים, תצי טרך המדינה לשלם תמורתה בצורה מן הצורות. זה יכול להיות באמצעות תשלום גלובאלי כזה, וזה יכול להתבטא בהתחשבות בהוצאה זו בקביעת משלמת הקואופרטיבים לצורך קביעת מחירי הנסיעה.

זהו עניין של כסף. מי מאיתנו יקום ויעז לומר כי אנו, אזרחי ישראל, אי ננו מוכנים לשלם מחיר כזה, תמורת זכות חיילינו להגיע הביתה בנוחיות? האיש שנשלח על-ידי הממשלה להשיב

ח"כ ד"ר שבער אבנרי (מנמק הצעה בכנסת) "אני משלם חובי כבוד..."

הצעה היה סגן שריהביטחון, צבי דיני שטיין. בפיו הייתה הצעה מדהימה: להסיר את העניין מעל סדר-היום. הוא טען, בנואם קצר, שכל חייל יכול להגיע לכל מקום בעזרת שוברי-הנסיעה, וברכב יחידתי. על סמך טענה כזו, ביקש להסיר את ההצעה. הרוב האוטומטי הופעל, כרגיל. 31 דר בוטים בכנסת הרימו את ידיהם כדי להסיר את ההצעה. רק 18 העזו להצביע בעדה.

רוח היחידה וריח החיילים

כך רק התחיל המאבק. במשך ארבע שנים ניהל אבנרי מיל-חמת-גרילה נגד משרד-הביטחון, להגשמת הצעתו. הוא המסיר על המישרד ורם בל-תיסטק של שאילתות. ניצל כל הזדמנות של דיון על נושא התחבורה או צבאי כדי לחזור על ההצעה. ביוממת קמה תנועה ציבורית תחת הכותרת "תן טרמפ לחייל", ואלפי נהגים הדביקו את תוויותיה על שימשות מכוניותיהם. הוועד-למתן-החייל חיקה מיבצע זה. בינתיים התחלף שריהביטחון, התחוללה מילחמה, וצה"ל חזר להיות חביב הציבור. ככל שהתקרבו הבחירות לכנסת השביעית, החל רוב הח"כים חש אי-נוחות כלפי הנושא כולו.

בקיץ 1969 הודיע אבנרי לראשי המעי רך, שהוא מתכוון להעלות את ההצעה מחדש. הדבר גרם לבלחלה — איך אפשר להניח לאבנרי לחוסיע בפחיתות כבעלים בילעדי של הצעה כזו ספולרית?

האיום השפיע, והמערך מיהר להטיל על איש משלו, ח"כ גבי כהן, להעלות הצעה דומה. שתי ההצעות — של כהן ושל אבנרי — הועלו ב-4 ביוני 1969 * אורני אבנרי: (העולם הזה — כוח חדש): אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. לפני ימים אחדים התמרסם בעיתון מיכתב של חייל, שהכיל חמש שורות בלבד: "עמדתו בצד הדרך וחיכיתי ל-טרמפ. חלפה על פני מכונית, מבלי להי-עצר. על השמשה האחורית היתה כתו-בת גדולה: כל הכבוד לצה"ל."

כבוד היושב-ראש, האם אין המדינה כולה, האם אין הכנסת, דומות במיקצת למכונית זו? אבנרי חזר מילולית על הצעתו הקו-דמת בדבר הסעת-חנינם בכל האוטובוסים והרכבות, ניתח את ההוצאה הכרוכה בכך, והוסיף:

הציבור מורכב מתוריהם של החיילים, המחכים ברגע זה בכבישים — הורי-הם, אחיהם, רעיותיהם. האם יעלה על דעתו לסרב להוציא כמה אנורות לחו-דש כדי למנוע סבל מיקריו, כדי להקל עליהם את שירותם רצוף-הסכנות? ...אין דימיון בין צה"ל לשום צבא אחר בעולם, ואין יחסנו לצה"ל צריך להיות דומה ליחס של אומה אחרת לצבאה. צבאנו הוא צבא העם, צבא האז-רחים, צבא חלוצי, וזה מטיל חובות נוספות של העם.

כאשר עלה משה דיין לדוכן להשיב, הוא נקט עמדה שונה מאד מזו של דיני שטיין, שלוש וחצי שנים קודם-לכן: שריהביטחון משה דיין: אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה. אני מודה ל-חברי-הכנסת על שהעלו את הנושא והבי-או אותו לדיון.

הוא טען כי מחקרים בצה"ל הוכיחו כי החיילים מעדיפים נסיעה בטרמפים על נסיעה בתחבורה ציבורית, אך הציע לבי-חון את השאלה כולה בוועדת-הכספים. הצעה זו נתקבלה פה-אחד.

בתום גאומו התבדח דיין. אבנרי הני-כיר בדבריו לגנאי אזרח מסוים, שכתב מיכתב למערכת, שבו התמרמר על כך שהחיילים המבקשים טרמפים מצחינים מויעה.

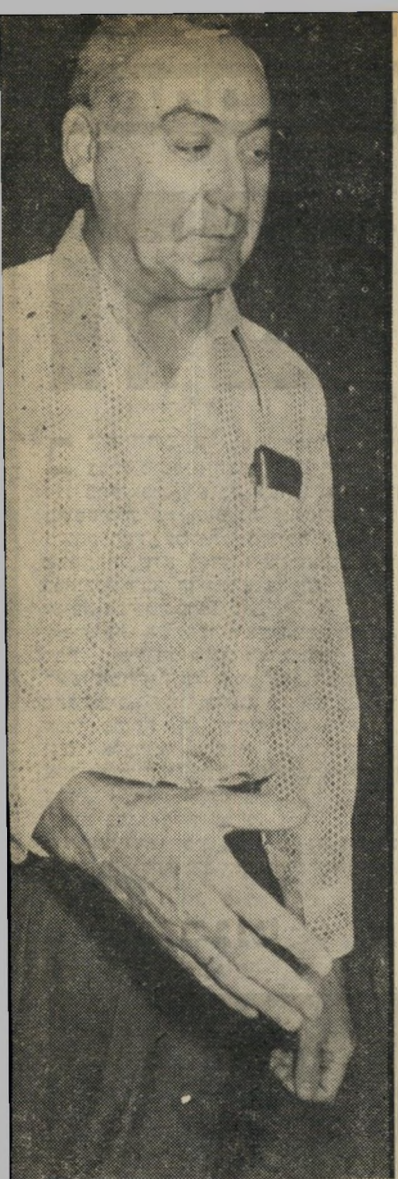
הגיב על כך דיין: בעיקבות דבריו של חברי-הכנסת אבנרי, על אותו אזרח שהתאונן על ריח הזי-נה מהחרגליים, אזכיר כאן את חסיפור המפורסם בצבא הבריטי. המלכה ביק-רה באחד הגזודים, עיקמה את חוטמה ושאלה: מה הריח הזה? אמר לה מפקד הגזוד, שזה L'Esprit De Corps * הגיב על כך דיין: בעיקבות דבריו של חברי-הכנסת אבנרי, על אותו אזרח שהתאונן על ריח הזי-נה מהחרגליים, אזכיר כאן את חסיפור המפורסם בצבא הבריטי. המלכה ביק-רה באחד הגזודים, עיקמה את חוטמה ושאלה: מה הריח הזה? אמר לה מפקד הגזוד, שזה L'Esprit De Corps * הגיב על כך דיין: בעיקבות דבריו של חברי-הכנסת אבנרי, על אותו אזרח שהתאונן על ריח הזי-נה מהחרגליים, אזכיר כאן את חסיפור המפורסם בצבא הבריטי. המלכה ביק-רה באחד הגזודים, עיקמה את חוטמה ושאלה: מה הריח הזה? אמר לה מפקד הגזוד, שזה L'Esprit De Corps * הגיב על כך דיין: בעיקבות דבריו של חברי-הכנסת אבנרי, על אותו אזרח שהתאונן על ריח הזי-נה מהחרגליים, אזכיר כאן את חסיפור המפורסם בצבא הבריטי. המלכה ביק-רה באחד הגזודים, עיקמה את חוטמה ושאלה: מה הריח הזה? אמר לה מפקד הגזוד, שזה L'Esprit De Corps *

לגד יעקובי

יש הברקה

הבחירות היו קרובות, והפעם מיי-הרה ועדת-הכספים. היא לא רצתה שהבוחרים יחשבו כי אבנרי הגן לבדו על זכות החיילים, והמערך מנע זאת. לכן, במהירות-שיא של 21 יום, פירי-סמה הוועדה את מסקנותיה. היא לא קיבלה את דרישתו העיקרית של אבנרי — הסעת-חנינם באוטובוסים, אך קיבלה והגשימה מיד את הצעתו השנייה: להעניק לחיילים נסיעה-חנינם בכל קווי הרכבת. היה זה צעד חשוב, אך לא מספיק. בי-

* דיברי הכנסת, כרך 55, עמוד 2959 והלאה. ** רוח היחידה. (המשך בעמוד 30)

סגן-שרי-דשעבר דינשטיין להסיר מסדר היום

שרי-התחבורה יעקובי לבצע בלי הכנה